

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 3433/2022
20.03.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца „Daily Invest“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Душан Обренчевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство трговине, туризма и телекомуникација, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6659/21 од 15.12.2021. године, у седници одржаној 20.03.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 6659/21 од 15.12.2021. године и пресуда Вишег суда у Београду П 548/21 од 16.09.2021. године, па се предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Виши суд у Београду пресудом П 548/21 од 16.09.2021. године, ставом првим изреке, одбио је приговор стварне ненадлежности Вишег суда у Београду изјављен од стране тужене. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 40.929.957,49 динара са законском затезном каматом почев од 01.06.2013. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде штете исплати износ од 30.979.949,67 динара са законском затезном каматом почев од 01.06.2013. године до исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 775.500,00 динара са законском затезном каматом од дана када наступе услови за извршење до исплате.

Апелациони суд у Београду је пресудом Гж 6659/21 од 15.12.2021. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио пресуду Вишег суда у Београду П 548/21 од 16.09.2021. године у ставу првом, четвртм и делу става другог изреке, у ком је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 40.929.957,49 динара са законском затезном каматом на тај износ почев од 16.09.2021. године до исплате. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду П 548/21 од 16.09.2021. године у преосталом делу става другог изреке, па је захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на досуђени износ од

40.929.957,49 динара за период од 01.06.2013. године до 15.09.2021. године, одбијен као неоснован.

Против става првог изреке правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено су изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао одлуку у побијаном делу, применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), па је оценио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а указивање ревидента на повреду одредбе члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП је без утицаја с обзиром да ова битна повреда не представља ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Министарства за телекомуникације и информисање од 26.01.2009. године, које је донето у поступку инспекцијског надзора, тужиоцу и одговорном лицу АА, забрањено је обављање поштанских услуга и наложено је да одмах по пријему тог решења обустави пријем, пренос и уручење поштанских пошиљака до прибављања дозволе надлежног органа. Решење ступа на снагу одмах а жалба на решење не одлаже његово извршење. Наведено решење потврђено је решењем Министарства за телекомуникације и информационо друштво од 10.02.2009. године. Пресудом Управног суда од 07.10.2010. године, тужбе тужиоца и АА су уважене и поништено је другостепено решење од 10.02.2009. године, након чега је решењем другостепеног органа од 29.11.2010. године поново одлучено о жалби тужиоца тако што је жалба одбијена и потврђено првостепено решење од 26.01.2009. године. Пресудом Управног суда од 26.09.2012. године, уважена је тужба тужиоца, поништено је решење од 29.11.2010. године и предмет враћен надлежном органу на поновно одлучивање. Другостепени орган је решењем од 25.10.2012. године поништио решење инспектора за поштанске услуге од 26.01.2009. године и предмет је враћен првостепеном органу на поновно одлучивање. Инспектор за поштанске услуге извршио је 12.12.2012. године инспекцијски преглед тужиоца и сачинио записник у ком је констатовано да је од дана добијања решења од 26.01.2009. године до 12.12.2012. године забрана поштована и делатност није обављана, као и да се делатност сада обавља у оквиру фирме YU-PD Express”. Решењем инспектора за поштанске услуге од 29.08.2013. године наложено је тужиоцу да по пријему решења обустави пријем, пренос и уручење поштанских пошиљака привремено, до прибављања дозволе надлежног органа, а решењем Министарства спољне и унутрашње трговине и телекомуникација од 15.10.2013. године измењено је првостепено решење, те је наложено Привредном друштву „Daily Express”, да одмах по пријему тог решења обустави пријем, пренос и уручење поштанских пошиљака привремено, а најдуже до 60 дана од пријема тог решења, док је у осталом делу одбијена жалба тужиоца и потврђено првостепено решење од 29.08.2013. године. У периоду од 29.01.2009. године до 31.03.2009. године, тужилац је споразумно раскинуо уговоре о раду са 162 запослена, све запослене раднике одјавио је са осигурања, исплатио им зараде и припадајуће порезе и доприносе, како на терет запослених, тако и на терет послодавца, исплативши укупно 28.493.393,50 динара, што ревалоризовано растом цена на мало на дан 31.05.2013. године (дан вештачења) износи 40.929.957,49

динара. Власница „Daily Express” убрзо након престанка обављања делатности, откупила је удео у Привредном друштву „YU-PD Express”, тако да је у оквиру тог новог привредног друштва наставила да обавља делатност, запосливши све раднике који су раније радили код тужиоца. Током поступка дошло до је до промене назива тужиоца у „Daily Invest” д.о.о.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су у побијаном делу усвојили тужбени захтев закључивши да у смислу одредби члана 154, 155. и 172. Закона о облигационим односима, постоји одговорност тужене за материјалну штету коју је тужилац претрпео доношењем решења тужене од 26.01.2009. године, на основу којег је тужиоцу изречена забрана привременог обављања поштанских услуга. Ово стога, што у тренутку доношења тог решења није постојала могућност да се тужилац обрати надлежном органу ради добијања дозволе за обављање поштанских услуга у смислу одредби Закона о поштанским услугама, па налог из наведеног решења за прибављање дозволе није могао објективно да се изврши, јер нису постојали органи коме се захтев упућује, нити органи који о захтеву одлучују. Доприноса тужиоца штети нема, јер је предузео све што је било у његовој могућности да штета буде што мања. Благовремено је раскинуо уговоре о раду са запосленима, како се не би стварали додатни трошкови, а није имао интерес да обавља поједине технолошке процесе из домена универзалне поштанске услуге који се огледају у хефтању папира, лепљења коверти, прања возила, за рачун Јавног поштанског оператера, нити би „Пошта Србије” дозволила да у своје послове уведе било које друго правно лице које обавља послове за њих, нарочито лице које нема издату дозволу за обављање поштанских услуга.

По оцени Врховог суда, наведени закључак нижестепених судова се за сада не може прихватити као правилан, јер због погрешне примене материјалног права чињенично стање није потпуно и правилно утврђено.

Законом о поштанским услугама („Службени гласник РС”, бр. 18/05), прописано је да поштански оператор обавља поштанске услуге на основу дозволе (члан 78); да се захтев за доделу дозволе подноси на обрасцу који прописује Агенција (члан 80. став 2.); да је Агенција дужна да о уредном захтеву за доделу дозволе одлучи у року од 30 дана од дана подношења захтева (члан 81. став 1); да су поштански оператори, који у време ступања на снагу закона, обављају поштанске услуге, обавезни да ускладе своје пословање и обављање делатности у области поштанских услуга са одредбама тог закона у року од 1 године од дана избора чланова Савета Агенције, те да захтев за издавање лиценце, односно одобрења за обављање поштанских услуга поштански оператори из става 1. тог члана могу поднети у року од 3 дана од дана избора Савета Агенције (члан 104. став 1. и 2); Агенција издаје дозволу домаћим и страним лицима, а да су врсте дозволе: одобрење и лиценца.

У оквиру прелазних и завршних одредби у члану 100. закона, прописано је да Влада подноси Народној скупштини предлог за избор чланова Савета Агенције у року од тридесет дана од дана ступања на снагу закона, а чланом 101. да ће се Савет Агенције конституисати у року од 45 дана од дана избора чланова.

Законом о облигационим односима и то одредбом члана 192., прописано је да оштећеник који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била,

има право само на сразмерно смањену накнаду (став 1); када је немогуће утврдити који део штете потиче од оштећеникове радње, суд ће досудити накнаду водећи рачуна о околностима случаја (став 2).

У конкретном случају, правилно су нижестепени судови закључили да постоји одговорност тужене за штету коју је тужилац претрпео, дајући за то јасне разлоге. Међутим, приликом оцене доприноса тужиоца у смислу одредбе члана 192. Закона о облигационим односима, нижестепени судови су закључили да доприноса нема, ценећи тај допринос само у смислу смањења штете, а с обзиром на то да је тужилац урадио све како би штета била минимална и то тако што је запослене свео на минимум, а остале запослене отпустио доневши решење о отказу уговора о раду, све ово код чињенице да дозволу за обављање делатности није могао да прибави.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови нису ценили приговор подељене одговорности у склопу свих околности конкретног случаја, односно није цењен његов допринос настанку штете. Наиме, тужилац је отпочео обављање поштанске делатности без претходно прибављене дозволе за рад, а чије прибављање је Закон о поштанским услугама, важећи у том тренутку, предвиђао као услов за нове операторе.

Имајући у виду да је на овај начин, због погрешне примене материјалног права, чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни суд је применом члана 416. став 2. ЗПП укинуо нижестепене одлуке и предмет вратио првостепеном суду на поновно одлучивање одлучивши као у ставу другом изреке.

У поновном поступку, првостепени суд ће утврдити чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења, а потом правилном применом материјалног права донети нову и закониту одлуку. Приликом одређивања висине штете, имаће у виду и да је судски вештак извршио ревалоризацију штете до дана давања налаза и мишљења, те да је тужбени захтев постављен у висини тог ревалоризованог износа, а нижестепени судови нису дали разлоге због чега усвајају тако постављени тужбени захтев, имајући у виду да се ради о потраживању стварне штете.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић